

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מנחות דף סח

עניין: צהבו פניו של רבי יהודה בר נחמיה

שו"ת מהרש"ל סי' ו

ובודאי זה החכם מהר"ז מכלל כעס בא לכלל טעות שלא ירד לעומקו של הלכה, ומה מאוד תמה אני על החכם מהר"ז אשר שמעתי עליו שהוא איש ירא אלקים וחסיד, ולא ירא לשלוח יד במשיח ה', ולא חש לכבוד הזקן ובנו אשר הם גדולי הארץ בחכמה ובמניין, וכל בני המדינה סרים למשמעתם, ודרש שלא בפניהם להרוס תקנתם, ודיבר עליהם סרה. ואם אורייתא דהוה רתחא ביה, היה לו לקנאות בקנאות סופרים ולהתווכח עמם בהלכה על מה עשו ככה, ומתוך כך היה מתרווחא שמעתא, ועשייתו שלא בפניו הוא כמוציא לשון הרע, כי אינו רחוק ממה שכתב הג"ה מיימוני [דעות פ"ו] מי שאומר לחבירו שהדיין עשה לך שלא כהוגן כו'. גם לא חש לעונש דההוא תלמידא שבא לקפח הזקן ר' טרפון במסכת מנחות [סח ע"ב] כו', רחמנא ליצלי ליה מההוא עונשא כי גברא רבא הוא. גם מה שהחזיר הנשים אחר ברכו

אגרא דפרקא

שמו בגמרא מנחות דף ס"ח ע"ב, יתיב עקיבא בעצמו השיב לרבי אליעזר רבו ר' טרפון וקא קשיא ליה מה בין קודם לעומר לקודם לשתי הלחם (ר"ל מ"ש דאם הביא מנחות קודם לעומר פסול, וקודם לב' הלחם כשר) אמר לפניו יהודא בר נחמיה לא אם אמרת קודם לעומר שכן לא הותר מכללו אצל הדיוט תאמר וכו', שתק רבי טרפון, צהבו פניו של ר"י בר נחמיה, א"ל ר"ע יהודה צהבו פניך שהשבתה את זקן תמהני אם תאריך ימים וכו' עיי"ש שכן היה. והנה תמוה הדבר דמצינו שרבי

עקיבא בעצמו השיב לרבי אליעזר רבו תשובות רבות עד שאמר לו ר"א עקיבא בשחיטה השבתני בשחיטה תהא מיתתך וא"ל ר"ע רבי אל תכפירני בשעת הדין [פסחים טו.], והנראה דעיקר הקפידה היה משום דצהבו פניו והיה שמח בדבר שידע מה שהיה מסתפק הזקן, והיה כנהנה מכבוד התורה, והנהנה מכבוד התורה נוטל וכו'. הצגתי זה למשמרת להיות נזהר בדבר שלא להשיב על דברי גדול מבלי נטילת רשות, וגם שלא יהיה לבו שמח בדבר התשובה. הבן הדבר.

נפש חיה לר"ר מרגליות

או"ח סי' תצג

סי' תצ"ג סע' א' מפני שבאוהו זמן סתו תלמידיו ר"ע יעון ביבמות ס"ה ע"ב י"ב אלף תלמידים היו לו לר"ע וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה וכו' הגא' כולם מתו מפסח עד פסח ע"כ, ויעון במנחות ס"ח ע"ב יתיב ר' טרפון וקא קשיא ליה כו' א"ל ריב"ז כו' שתק ר' טרפון לבהו פניו של ריב"ז, א"ל ר"ע יהודא לבהו פניך שהשבת את הזקן תמהני אם תאריך ימים, אריי בן עלאי אותו פרק פרס הפסח היה כשעליתי לעלות שאלתי אחריי יהודא בר נחמיה איכן הוא ואמרו לי נפטר והלך לו ע"כ שגראה כי בדיוק השמטנו חז"ל שאותו פרק פרס הפסח היה ופעד העלרת כבר נפטר להשמיע שבאותו זמן מוסקף דינא על שאינו נוהג כבוד בת"ת, ובכלל מלינו בעדיות פ"ב מ"י משפט רשעים בגהינם כו' ר"י בן גורי אומר מן הפסח עד פסח עיי"ש.

בית יעקב (ליינר) פרשת אמור

(מה) עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. במדרש רבה (ויקרא פרשה כ"ט) שזופות מוקות קליר ישמור לש (ירמ' ה') ישמור לנו מרוחות רפוא ומטללין רעין ואימתי באלו שזע שזופות שכן פסח לעלרם והיינו כי קלירם הוא שוב כמו לידה באשה ובלידה יש כמה מקטריגים וכמו"כ בקלירם וע"כ נתנו פלה לספור ספירה ונהי' שומרי מלוה ושומר מלוה לא ידע דבר רע כמו שנאמר (משלי) כדאיחא במי השלוח פרשה זו ולזה עשו חכמים ליג צפומר לוי"ט כמו באשה שלשים יום ושלשת ימים חשב צדמי סהרה כמו כן כשנספור ליג ימים צפומים כבר שמן הסתם יגמור כדבר לטוב :

